

ZABURZENIA SENSORYCZNE I RUCHOWE U DZIECI Z ASD, ORAZ ROLA RODZICÓW W PROCESIE TERAPEUTYCZNYM.

„Projekt współfinansowany ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności
w ramach programu RITA - Przemiany w regionie,
realizowanego przez Fundację Edukacja dla Demokracji.”

ZABURZENIA SENSORYCZNE I RUCHOWE

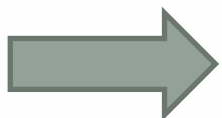
- ➔ Podstawowa terminologia
- ➔ Zaburzenia Integracji sensorycznej
- ➔ Anatomia zmysłów człowieka (zmysły, ćwiczenia stymulacyjne)
- ➔ W czym ma pomóc terapia metodą SI

WPROWADZENIE I PODSTAWOWE DEFINICJE

Integracja sensoryczna jest procesem organizowania i porządkowania docierających do mózgu informacji pochodzących z poszczególnych układów zmysłów, którego rezultatem jest celowe działanie. Proces integracji zawiera łączenie i organizowanie tych bodźców, które oddziałują na organizm w danym momencie, dodatkowo kojarzenie bodźców z wcześniejszych doświadczeń z sytuacją aktualną.

 Nadwrażliwość - czyli obronność sensoryczna, może dotyczyć systemu: dotykowego, wzrokowego, słuchowego, przedsionkowego. Wiąże się z nietolerancją na pewien rodzaj bodźców, które odbierane są jako nieprzyjemne oraz wygórowanymi, nieadekwatnymi reakcjami na nie (obniżony próg pobudliwości). Jest deficytem neurofizjologicznym, a bywa mylnie interpretowana jako problem natury emocjonalnej, ze względu na towarzyszące jej często zachowania takie jak nadpobudliwość, zaburzenia koncentracji uwagi, czasem nawet agresja, itp.

Nadwrażliwość dotykowa – jeden z przejawów nieprawidłowej pracy systemu dotykowego. Powoduje dyskomfort psychiczny i fizyczny, gdyż nie tylko działające bodźce dotykowe odbierane są jako nieprzyjemne, ale również te przewidywane. Dziecko może powstrzymywać się przed eksplorowaniem, braniem do rąk zabawek o różnych kształtach i fakturach, zabawą w piasku, unikać aktywności, w których narażone będzie na niespodziewany dotyk, np. gier zespołowych, odmawiać próbowania potraw o nowym smaku i konsystencji, mycia zębów (przy nadwrażliwości strefy oralnej). Stosunkowo szybko i łatwo dochodzi u dzieci z nadwrażliwością do „przeładowania” systemu nerwowego, co powoduje silne emocjonalne reakcje, często impulsywne a nawet agresywne, a to z kolei może generować problemy społeczne dziecka. Istnieje związek między nadwrażliwością systemu dotykowego a nadpobudliwością ruchową i zaburzeniami w koncentracji uwagi.

 Podwrażliwość - wiąże się z obniżoną reaktywnością na pewien rodzaj bodźców sensorycznych – układ nerwowy ma trudności z rejestracją dopływających informacji.

W związku z tym dziecko reaguje zazwyczaj dopiero przy silnych bodźcach lub dużej ich ilości. W zachowaniu może przejawiać się tym, że aktywnie poszukują danej stymulacji – potrzebują dużo wrażeń, nigdy nie mają dość, lubią intensywne doznania lub też mogą być wycofane, opóźnione reakcje na bodźce sensoryczne.

ZABURZENIA INTEGRACJI SENSORYCZNEJ

- × Hiperaktywność
- × Hipoaktywność
- × Problemy z koncentracją uwagi
- × Nadpobudliwość emocjonalna i ruchowa
- × Obniżony poziom koordynacji wzrokowo – ruchowej
- × Niezdarność ruchowa
- × Zaburzenia poczucia kierunku
- × Problemy w obcowaniu z innymi dziećmi
- × Problemy w samoobsłudze i wykonywaniu codziennych czynności

ANATOMIA ZMYŚŁÓW CZŁOWIEKA

➔ Narządy zmysłów (oczy, uszy, przedsionek, język, nos, skóra, mięśnie, więzadła, stawy)

➔ Zmysły: zmysł wzroku, słuchu, równowagi, smaku, węchu, dotyku, czucie głębokie (propriocepcja).

Układ przedsionkowy i proprioceptywny wpływa na prawidłowy odbiór wrażeń sensorycznych z pozostałych systemów zmysłowych (słuchowy, dotykowy, wzrokowy).

Propriocepcja (czucie głębokie) informuje OUN o pozycji ciała w przestrzeni, a układ przedsionkowy dostosowuje pozycje głowy w przestrzeni.

ĆWICZENIA STYMULACYJNE

Czucie głębokie:

- dociski
- masaż
- wałkowanie
- dociski stawowe
- turlanie z dociskiem
- turlanie w zawinięciu w koc
- koc obciążeniowy
- przenoszenie ciężkich rzeczy

ĆWICZENIA STYMULACYJNE

Równowagi:

- turlanie
- kręcenie na krześle
- skoki na trampolinie
- huśtanie na huśtawce
- chodzenie po stopniach
- chodzenie po równoważni
- skakanie na piłce
- deska rotacyjna

ĆWICZENIA STYMULACYJNE

Zmysł dotyku:

- dotykanie różnych faktur (gąbki, szczoteczki, szmatki, piłeczki koczaste, glutki)
- chodzenie po fakturach (ścieżkach sensorycznych)
- masaże ciała (w różnych formach – gołymi rękami z oliwka, wałkowanie, różnymi przedmiotami)

- dotykanie ciała (ciepło, zimno – przedmioty, woda, lód)
- zabawy na materiałach sypkich (wyszukiwanie przedmiotów, przesypywanie rękami)
- wszystkie szczypania, oklepywania, drapania, opukiwania

ĆWICZENIA STYMULACYJNE

Zmysł wzroku:

- wodzenie wzrokiem za przedmiotem
- konwergencja
- bity
- wodzenie wzrokiem za światłem latarki
- puszczanie baniek i patrzenie jak spadają
- ćwiczenia z wykorzystaniem kontrastu
- rysowanie laserem

Wszystkie ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej stymulują zmysł wzroku:

- rzuty piłką z partnerem
- rzuty piłką do celu (kosza)
- odbijanie piłki paletkami
- kopanie piłki z partnerem

ĆWICZENIA STYMULACYJNE

Zmysł słuchu:

- przybliżanie i oddalanie źródła dźwięku
- opukiwanie uszu (przez własną dłoń)
- wsluchiwanie się w dźwięki puszczone z CD
- opukiwanie głowy opuszkami palców
- gra na instrumentach
- mówienie do ucha przez rurkę

ĆWICZENIA STYMULACYJNE

Zmysł węchu i smaku:

- wąchanie zróżnicowanych zapachów (naturalnych)
- podawanie różnych smaków
- spożywanie różnych pokarmów
- zabawy w gry zapachowe (np. nos w nos)

W CZYM MA POMÓC TERAPIA METODĄ SI :

- zmniejszenie autostymulacji
- dłuższy czas koncentracji uwagi
- wydłużenie czasu kontaktu wzrokowego
- większą świadomość własnego ciała i kontrola nad nim
- większą świadomość bodźców napływających z otoczenia oraz ich różnicowanie

ROLA RODZICÓW W PROCESIE TERAPEUTYCZNYM

- ➔ Uświadomienie rodziców, że integracja sensoryczna istnieje i że odgrywa ważną rolę w rozwoju ich dziecka
- ➔ Jak w bezpieczny sposób dostarczać bodźców zmysłowych
- ➔ Dostrzeganie sytuacji w których dziecko doświadcza zróżnicowanej stymulacji sensorycznej

 Nauczenie rodzica obserwowania zachowania i reakcji dziecka

 Integracja Sensoryczna i stymulacja sensoryczna nie oznaczają tego samego

 Rodzice mają być osobami, które pomogą dziecku zrozumieć jego problem

 Najważniejsze zasady w procesie wspomagania rozwoju integracji sensorycznej

Prezentacja „Zaburzenia sensoryczne i ruchowe u dzieci z ASD, oraz rola rodziców w procesie terapeutycznym.” jest dostępna na licencji Creative Commons „Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe” (CC-BY-NC 4.0). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Jagoda Grabska, Fundacja Pro Spe. Utwór powstał w ramach projektu „Wzmocnienie systemu wsparcia osób z spektrum autyzmu (ASD) w Gruzji” realizowanego przez (Fundacja Pro Spe) przy wykorzystaniu środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Zezwala się na dowolne wykorzystanie licencji, posiadaczach praw oraz o projekcie („Wzmocnienie systemu wsparcia osób z spektrum autyzmu (ASD) w Gruzji”) Treść licencji jest dostępna na stronie <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>.

„Projekt współfinansowany ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności
w ramach programu RITA - Przemiany w regionie,
realizowanego przez Fundację Edukacja dla Demokracji.”